

Atskaite par dalību COPA – COGECA

Cūkgaļas darba grupas apakšgrupas par astu kupēšanu un nokošanu

Izbraukuma sanāksme

2. - 3. jūlijā 2018. Helsinki – Turku (Somija)

Darba grupas sanāksmē piedalījās LOSP eksperte Dzintra Lejniece

Darba kārtība:

1. Seminārs par cūkkopības nozari Somijā;
2. Astu nokošanas un kupēšanas darba grupas sanāksme;
3. Fermu apmeklējums pieredzes apmaiņai par astu negriešanu.

Semināra laikā Somijas lauksaimnieku un mežu īpašnieku biedrības (MTK) pārstāvis iepazīstināja ar statistikas datiem par Somijas lauksaimniecību un fermeru lomu nozares lobēšanā.

Somijā 16% no IKP dod lauksaimniecība. 30 milj. ha zemes, no kuriem 20 milj. ha meži. Vidējais saimniecības lielums 43,3 ha. 50401 fermas kopā, no kurām 1178 cūku fermas. MTK ir 331000 biedru. Biedru nauda ir brīvprātīga. Somijā ir 85000 sivēnmāšu, 70% no visām cūkkopības saimniecībām ir 300 un vairāk sivēnmāšu ganāmpulki. Par paaugstinātu labturību maksā fermeriem subsīdijas no 2 pīlāra ES fondu naudas.

Ļoti cieša sadarbība zemniekiem ar gaļas pārstrādes kompāniju *HK scan*, kas palīdzēja fermeriem finansiāli ieviest paaugstinātās labturības prasības. Uzņēmuma uzstādījums ir ražot produkciju no gaļas, kas iegūta nelietojot antibiotikas.

Ļoti populāra ir brīvās atnešanās sistēma, bet Somijā to neplāno ieviest ar likumu. Paliek kā brīvprātīgs pasākums, ko atzīmē veterinārajā sistēmā kā bonusu saimniecībai. Somijā ar likumu aizliegts griezt astes sivēniem, jau no 2012. gada.

Somijā ir nodibināta neatkarīga dzīvnieku veselības asociācija. Tās galvenais uzdevums ir valsts dzīvnieku veselības menedžments, veterinārās vizītes fermās, nacionālās darba grupas dzīvnieku labturībā, veselībā un menedžmentā. Asociācija uztur visas valsts dzīvnieku veselības datubāzi (SIKAVA), un asociācija ir atbildīga par fermu veselības statusa klasificēšanu. 95% no visiem fermeriem ir SIKAVA sistēmā. Šī organizācija nodarbojās arī ar fermeru izglītošanu, apmācību. Valstī ir ĀCM apkarošanas programma 2016 – 2018. Iesaistīti zemnieki, mednieki, veterinārārsti, kautuves. Katram medniekam ir mobilā aplikācija un, nomedējot mežacūku, tiek ievadītas nomedīšanas vietas koordinātes un dzīvnieka dzimums. Tādā veidā tiek vākta informācija un apkopoti dati par populāciju. Medniekiem tiek apmaksātas asins analīzes nomedītajām mežacūkām.

Darba grupā tika apspriests astu negriešana rutīnā dalībvalstīs. EK ir pieprasījusi katrai dalībvalstij izstrādāt pasākumu plānu ar konkrētiem pasākumiem un termiņiem izpildei. Pasākumiem jābūt vērīgiem uz labturības regulas striktu izpildi. Nepieciešams veikt risku analīzi, kas veicina astu košanu. Lielās industriālās cūkkopības valstīs kā Vācija, Dānija izsakās ļoti negatīvi par astu negriešanu 100% , jo problēmas sākās tikai atšķiršanas periodā, un tad šie zaudējumi ir ļoti lieli un rada dzīvniekiem vēl lielākas ciešanas.

Somu fermeri iebilst, ka gadījumos, kad kož astes, visa problēma ir ēdināšanā. Savukārt Nīderlandes pārstāvis atzīmēja, ka jau šobrīd ir problēmas sabalansēt pilnvērtīgu barību sakarā ES ar noteiktajiem ierobežojumiem minerālvielu izmantošanas limitā un dzīvnieku valsts proteīna izmantošanā cūku barībā. Visas dalībvalstis atzīmēja, ka ir problēmas ar nokošanu, ja negriež astes. Tiek meklēti iemesli un risinājumi. Somijas fermeris novērojis, ka, izmantojot plastikāta „mantas”, ar ko nodarboties, tās sivēniem ātrāk apņik, un vairāk nākas novērot astu košanu. Izvērtās diskusija par dabīgo materiālu izmantošanu sivēnu nodarbināšanai. Atkārtoti aktualizējās jautājums par salmu izmantošanas bīstamību ĀCM skartajās valstīs. Salmus ieteicams izmantot tikai pēc dezinfekcijas vai karsēšanas, bet nav informācijas par izmaksām. Cūku audzētājs pieredzes apmaiņas fermā Turku reģionā apliecināja, ka pārtrauks izmantot salmus, ja Somijā konstatēs ĀCM. Šobrīd fermā izmanto salmus, nedaudz arī skaidas un makulatūru kā materiālu, ar ko nodarboties. Šos visus materiālus var izmantot tikai tādēļ, ka arī mēslu kanālu sistēma tam ir pielāgota (diametrs cauruļu sistēmai 300 mm) un iegādāts speciāls „kurmis” aizdambējumu tīrīšanai. Astu košana ir novērojama vidēji 2%- 15% pie jebkura stresa novērojama astu nokošana. Galvenais ir maksimāli ātri apturēt astu košanu, izolējot dzīvniekus. Saimniecībās novērojām logu aptumšošanu, kā vienu no preventīviem pasākumiem. Secinājums pēc fermu apmeklējuma - nav neiespējami, bet ir jāveic ļoti daudz uzlabojumu kūts menedžmentā un izmaiņas mēslu apsaimniekošanas sistēmā, pirms pārtrauc griest ates rutīnā.

Atskaiti sagatavoja eksperte

Dzintra Lejniece

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Zemkopības ministrija